

Ф
**ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ
У НАЦІОНАЛЬНОМУ
ЮРИДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО:
МИНУЛЕ ТА СЬОГОДЕННЯ**

*До 215-річчя Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого
та 85-річчя кафедри фізичного виховання*

Монографія

Харків
«Право»
2019

УДК 796:94(477.54)
Ф50

Рекомендовано до видання вченою радою
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(протокол № 2 від 20 вересня 2019 р.)
Монографія виконана спільно кафедрою фізичного виховання № 1
та спортивним клубом Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

Колектив авторів:

О. В. Попрошаєв (кер. авт. кол.), В. С. Мунтян, Г. І. Приходько, О. С. Нестерович,
В. В. Джерелій, О. М. Столяренко, С. О. Фішев, О. В. Чумаков, М. І. Гоєнко

Рецензенти:

С. С. Єрмаков – професор кафедри теорії і методики фізичного виховання
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди,
доктор педагогічних наук, професор;
С. І. Ткачов – професор кафедри педагогіки і психології Харківської державної
академії фізичної культури, доктор педагогічних наук, професор

Використані фото О. С. Семенця й архіву кафедри фізичного виховання № 1

Фізична культура і спорт у Національному юридичному університеті імені
Ф50 Ярослава Мудрого: минуле та сьогодення. До 215-річчя Національного юри-
дичного університету імені Ярослава Мудрого та 85-річчя кафедри фізичного
виховання / О. В. Попрошаєв, В. С. Мунтян, Г. І. Приходько та ін. – Харків :
Право, 2019. – 192 с. : іл.

ISBN 978-966-937-760-9

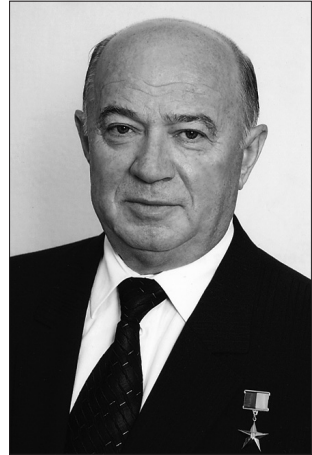
У виданні висвітлюються минуле та сьогодення кафедр фізичного виховання
і спортивних клубів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.
З часу створення у 1934 р. кафедра фізичного виховання стала одним із провідних
підрозділів Університету, поклавши початок новому напрямку навчального процесу,
спрямованого на забезпечення різнобічного розвитку особистості, вирішення освітніх,
виховних та оздоровчих завдань, формування у студентів стійкого інтересу і пози-
тивної мотивації до здорового способу життя та регулярних занять. Кафедра стала
невід’ємною складовою педагогічної та наукової історії та сьогодення Університету.
Монографія присвячена викладачам, співробітникам і студентам, які писали славетні
сторінки історії кафедр фізичного виховання, спортивних клубів й Університету.

Розраховано на студентів, викладачів та широке коло читачів.

УДК 796:94(477.54)

© Попрошаєв О. В., Мунтян В. С.,
Приходько Г. І. та ін., 2019
© Видавництво «Право», 2019

ISBN 978-966-937-760-9

ПРИВІТАННЯ РЕКТОРА

Кафедра фізичного виховання Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого має славетну історію, великі традиції та непересічні здобутки. Історія кафедри висвітлює знаменні події і факти починаючи з часу її створення у 1934 р. і до наших днів. У довоєнний період фізичне виховання було спрямовано на підготовку студентської молоді до служби у Збройних Силах та зміст навчального процесу мав очевидно виражену військово-прикладну спрямованість. Після закінчення окупації Харкова розпочався новий етап у розвитку фізичного виховання. Контингент студентів Харківського юридичного інституту на той час складали вчорашні солдати й офіцери, серед яких було багато інвалідів. Вони сіли за студентські лави, обравши професію юриста. Фізична культура й заняття спортом стали для фронтовиків засобом зміцнення здоров'я, активного відпочинку та входження в мирне життя. Починаючи з 1948 р. кафедра фізичного виховання відновила свою роботу як самостійний структурний підрозділ Харківського юридичного інституту.

За часи свого існування на кафедрі працювали кілька поколінь педагогів, справжніх ентузіастів, відданих своїй справі. У різні періоди кафедру очолювали: М. М. Костенко, М. О. Марков, Г. О. Костеллі, М. М. Іонов, А. М. Кризов. Протягом 32 років (1973–2005) кафедрою завідував кандидат юридичних наук, доцент А. П. Скрипник, з 2005 р. – кандидат педагогічних наук, доцент Г. І. Приходько, а з 2009 р. по теперішній час кафедру фізичного виховання № 1 очолює кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент О. В. Попрошаєв.

В Університеті постійно відбуваються відновлення та розширення інфраструктури. Шляхом реорганізації кафедри фізичного виховання № 1

у 1995 р. була створена кафедра фізичного виховання №2 для забезпечення проведення занять для студентів Інституту підготовки кадрів для органів прокуратури України і факультету підготовки кадрів для Державної пенітенціарної служби України та відкрито новий сучасний навчально-спортивний комплекс по вул. Пушкінський, 104. Першим завідувачем кафедри був призначений старший викладач Є. І. Соляник, а з 2006 р. кафедрю очолює кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент Л. С. Луценко.

Сьогодні колективи кафедр продовжують і примножують славні традиції попередників та мають потужний потенціал. У складі кафедр фізичного виховання працюють 7 кандидатів наук, доцентів. У різні часи чотири викладачі кафедр ставали переможцями обласного конкурсу «Вища школа Харківщини – кращі імена» в номінації «Викладач (завідувач) кафедри фізичного виховання»: А. П. Скрипник (2000), Г. І. Приходько (2004), В. С. Мунтян (2008), Л. С. Луценко (2008).

Кафедри стали одними із провідних підрозділів Університету, поклавши початок новому напрямку навчального процесу, спрямованого на забезпечення різнобічного розвитку особистості, вирішення освітніх, виховних та оздоровчих завдань, поліпшення соціальної адаптації студентів. За 85-річну історію кафедри накопичено значний досвід педагогічної роботи, активно розвиваються спортивна та оздоровча робота серед студентської молоді, збільшується кількість спортивних та оздоровчих секцій. В Університеті створені сприятливі умови для занять фізкультурно-оздоровчої спрямованості та спортом у всіх навчальних корпусах та гуртожитках. Організаційна та навчально-методична робота кафедр спрямована на формування стійкого інтересу і позитивної мотивації студентів до здорового способу життя та регулярних занять.

Фізичне виховання відіграє першочергову роль у профілактиці шкідливих звичок, а також є свого роду центром формування та збереження здоров'я. У 85-річний ювілей колективи кафедр усвідомлюють виняткову важливість своєї роботи і прагнення докладати всіх сил для підвищення фізичної культури та рівня фізичного розвитку студентської молоді.

Спільно зі спортивним клубом Університету кафедри займаються позанавчальною, спортивно-масовою та фізкультурно-оздоровчою роботою в Університеті. Організують та проводять змагання серед факультетів і гуртожитків, спартакіаду «Здоров'я» серед професорсько-викладацького складу та співробітників. Збірні команди Університету

неодноразово ставали переможцями та призерами обласних щорічних спортивних змагань «Спорт протягом життя» серед студентів закладів вищої освіти Харківської області та багатьох інших всеукраїнських та міжнародних змагань.

Спортсмени Університету вдало відстоюють честь країни та Університету на Олімпійських іграх, Всесвітніх універсіадах та інших змаганнях світового рівня. Заслужений майстер спорту зі спортивної гімнастики Валерій Гончаров здобув срібну медаль Олімпіади 2000 р. у Сіднеї та став олімпійським чемпіоном 2004 р. в Афінах; заслужений майстер спорту з боксу Олександр Гвоздик – бронзовий призер Олімпійських ігор 2012 р. у Лондоні, переможець Всесвітньої літньої універсіади 2013 р., чемпіон світу з боксу за версією WBO у півважкій вазі 2019 р.; заслужений майстер спорту з вільної боротьби Андрій Яценко – бронзовий призер чемпіонату Європи серед молоді та бронзовий призер чемпіонату світу 2017 р.; заслужені майстри спорту Владислава Алексіїва та Марина Алексіїва – чемпіонки світу 2019 р. із синхронного плавання, багаторазові чемпіонки України; майстер спорту міжнародного класу з художньої гімнастики Марина Макарова – переможниця і бронзова призерка Всесвітньої універсіади у складі збірної команди України 2017 р.; майстер спорту міжнародного класу з плавання Ігор Борисик – чемпіон світу, фіналіст Олімпійських ігор 2008 р. у Пекіні. Високі результати впродовж багатьох років показують заслужені майстри спорту з боротьби самбо та дзюдо, сестри Інна (чемпіонка Паралімпійських ігор з дзюдо) та Марина Черняк, які є багаторазовими чемпіонками України, призерками чемпіонату Європи, Кубка світу та Всесвітньої літньої універсіади 2013 р., та інші спортсмени.

Значних успіхів досягли шахісти Університету: Павло Ельянов та Олександр Моїсеєнко – міжнародні гросмейстери, двократні переможці Всесвітньої шахової олімпіади, Анна Ушеніна – чемпіонка світу серед жінок і Денис Шкатула – чемпіон світу з шашок.

Крім спортивних клубів, метою яких є підготовка спортсменів до виступу в змаганнях світового рівня, в Університеті працюють спортивні та спортивно-оздоровчі секції для студентів і співробітників з: бадмінтону, баскетболу, настільного тенісу, оздоровчої гімнастики, боксу, волейболу, легкої атлетики, оздоровчого плавання, тенісу, спортивної аеробіки та черліденгу, атлетичної гімнастики, спортивного орієнтування, шашок, карате та тхеквондо, пілатесу, фйит-фйтнесу, футболу та ін. Головною метою цих секцій є оздоровлення та підтримка індиві-

**ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ
У НАЦІОНАЛЬНОМУ ЮРИДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО: МИНУЛЕ ТА СЬОГОДЕННЯ**

дуального здоров'я студентів та співробітників Університету на високому соматичному рівні.

У міру розвитку Університету поліпшувалася і матеріальна база кафедр фізичного виховання. У вересні 2013 р. після річної реконструкції було введено в експлуатацію новий навчально-спортивний комплекс, у результаті чого поряд з існуючим залом для ігрових видів спорту кафедра фізичного виховання № 1 отримала у своє розпорядження сучасну потужну матеріальну базу, яка складається з 10 спортивних залів, укомплектованих найсучаснішим інвентарем та обладнанням.

Фізична культура і спорт мають величезне значення у всебічному розвитку особистості та поширенні здорового способу життя серед студентської молоді, що завжди було для ректорату одним із пріоритетів. Крім того, завдяки спорту людство отримує нових лідерів, що в теперішній час як ніколи важливо для нашої країни. Упевнений, мине небагато часу і ми будемо вітати нових чемпіонів, які будуть прославляти Україну і наш Університет у світі.

Користуючись нагодою, хочу виразити слова вдячності колективу кафедр за внесок у розвиток освітньої галузі та виконання важливої справи виховання фізично здорової молоді, від якої залежить майбутнє нашої країни.

Тут доцільно навести слова П'єра де Кубертена про те, що людині необхідно осмислювати не тільки свій життєвий шлях, але і життєвий шлях інших. Це найкращий спосіб переконатися у правильності вибраної дороги.

Прийміть найщиріші побажання здоров'я, щастя, добробуту, нових успіхів усім викладачам та ветеранам кафедр, добрими справами та яскравими здобутками зміцнювати і підтримувати авторитет і славу Університету!

Ректор Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого

В. Я. ТАЦІЙ

ПЕРЕДМОВА

У славетній історії Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого 2019 рік є ювілейним як для Університету, так і для кафедр фізичного виховання. Створення 85 років тому кафедри фізичного виховання поклало початок новому напрямку навчального процесу і стало невід'ємною складовою педагогічної та наукової історії Університету.

Фізичне виховання – це єдина дисципліна, яка вирішує одночасно освітні, виховні та оздоровчі завдання. Тому потреба в організації кафедри фізичного виховання виникла об'єктивно, оскільки необхідно було активно розвивати навчальний процес, спрямований на залучення студентів до здорового способу життя, поліпшення здоров'я та підвищення рівня їх фізичної підготовленості.

Основними напрямками діяльності кафедр фізичного виховання є: організація і проведення навчальних занять зі студентами всіх факультетів Університету; здійснення професійно-прикладної підготовки майбутніх фахівців-юристів до наступної професійної діяльності; організація і проведення змагань та спортивно-масових заходів, а також підготовка збірних команд Університету до участі в обласних, всеукраїнських та міжнародних змаганнях на підставі співпраці зі спортивним клубом Університету; організація і проведення фізкультурно-оздоровчої роботи з викладачами та співробітниками Університету.

Сьогодні кафедри фізичного виховання здійснюють свою діяльність у відповідності до Стратегії розвитку Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого щодо фізичного виховання і спорту. Викладання навчальної дисципліни «Фізична культура» спрямоване на формування у студентів предметних компетентностей у сфері фізичного виховання, спорту, фізичної рекреації та фізичної реабілітації, а саме: здібностей самостійно управляти фізичним розвитком, цілеспрямовано використовувати засоби фізичної культури для зміцнення та збереження здоров'я, покращення працездатності, підготовки та самопідготовки до майбутньої професійної діяльності.

У монографії підсумовується робота кафедр фізичного виховання за 85-річну історію й аналізуються спортивні здобутки минулого та сьогодення. Робота присвячена викладачам, студентам і співробітникам Університету, які своєю працею та досягненнями писали славетні сто-

рінки історії. Дається уявлення про те, в яких умовах відбувалися становлення і розвиток кафедр фізичного виховання й спортивних клубів Університету. Підкреслюється роль фізичного виховання в житті студентів і професорсько-викладацького складу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Ефективність роботи кафедри складається з багатьох чинників. Як підкреслює ректор Університету Герой України В. Я. Тацій: «Тут має значення і кваліфікація педагогічного колективу, і наявність належної навчально-матеріальної бази, а головне – атмосфера творчості, розуміння завдань сьогодення й бачення перспективи».

Колективи кафедр фізичного виховання продовжують традиції своїх попередників, примножуючи фізкультурно-оздоровчі та спортивні досягнення. Наполеглива праця колективів кафедр фізичного виховання й спортивних клубів упродовж усього часу їх існування спрямована на примноження здобутків і підвищення іміджу Університету у країні та поза її межами.

У теперішній час кафедри фізичного виховання мають свої міцні традиції та потужний потенціал. За останні роки вони здійснили серйозний зліт і стали унікальним науково-педагогічним осередком, що є запорукою перспективи їх подальшого розвитку. Викладачі кафедр беруть активну участь у розробці навчальних програм та методичних рекомендацій, публікації навчальних посібників. Досягнуто значних успіхів у науковій сфері. Доценти кафедр кожного року публікують результати власних досліджень у наукових журналах, які індексуються в наукометричних базах *Scopus*, *Web of Science*, *Index Copernicus*, *DOAJ*, *Ulrich's Periodicals Directory*, *ScholarGoogle*, це такі журнали, як «Наука і освіта», «Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports», «Physical education of students», «Dusunen Adam» тощо.

Існуючий потенціал кафедр і надалі спрямовуватиметься на благо освіти і науки, залучення до здорового способу життя та поліпшення рівня здоров'я всіх учасників навчально-виховного процесу.

1. ІСТОРІЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ НА ЮРИДИЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ ХАРКІВСЬКОГО ІМПЕРАТОРСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ: ІСТОРИЧНА РЕТРОСПЕКТИВА

Історія становлення та розвитку фізичного виховання та спорту в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого починає свій відлік з 1804 р., коли на Слобожанщині був заснований юридичний факультет у складі Харківського Імператорського університету. За два роки до зазначеної події, ще 30 серпня 1802 р., на харківських губернських зборах дворянства засновник першого вищого освітнього закладу Слобожанщини В. Н. Каразін, оголошуючи «Предначертання в Харківському університеті», припускав у майбутньому поступово відкрити дев'ять відділень, у числі яких було б і «відділення приємних мистецтв», яке включало б навчання малюванню, музиці, танцям, фехтуванню та верховій їзді.

Навчальний корпус
Харківського Імператорського
університету
(XIX ст.)

Такий підбір засобів фізичного розвитку студентів майбутнього університету повною мірою відображав утилітарну спрямованість світської та військової освіти в країні у той час. Володіння перерахованими вище руховими навичками вважалося невід'ємною ознакою вигляду представника еліти. Наприклад, кожний дворянин вважав за необхідне навчати своїх синів фехтуванню, яке було одним із засобів «захисту честі» на дуелі, за допомогою якої наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст. звичайно вирішувалися конфлікти особистого характеру. Немаловажну роль на користь навчання фехтуванню відіграла «галоманія», яка панувала на той час у колах верхівки суспільства. Навички верхової їзди в ті часи

знаходили своє застосування не тільки в повсякденному житті еліти, але й у періоди регулярних збройних конфліктів і бойових дій, у яких представники привілейованих шарів суспільства брали активну участь.

Як показала подальша історія, першим із цього проекту, водночас із заснуванням Харківського Імператорського університету в 1804 р., був відкритий фехтувальний клас. Він відносився до допоміжних установ університету поряд з бібліотекою, музеєм та ботанічним садом. Клас розташовувався на верхньому поверсі аудиторного корпусу університету. Учителями фехтування традиційно для того періоду були іноземці-французи, які вочевидь вели викладання за французькою, провідною західноєвропейською методикою того часу. Вона спрямовувалася на засвоєння студентами наступальної техніки на основі нанесення уколів, відповідних їй переміщень, прийомів атаки, контратаки, методів захисту та тактики. Саме завдяки французькій методиці фехтування перетворилося в мистецтво рухів.

Навчання верховій їзді студентів Харківського Імператорського університету почалося в 1807 р. Заняття були платними і тому доступними тільки заможним студентам. Практичні заняття, за свідченням історіографа університету К. Фойгта, проводилися «без якої-небудь методики», не регулярно й з великими перервами. Д. Багалеї в історії розвитку університету писав про те, що манеж у ті роки ще тільки планували вибудувати в Університетському саду.

Завдяки ініціативі попечителя Харківського навчального округу П. Знов'єва та за дозволом Міністерства народної освіти у 1858 р. при Харківському Імператорському університеті заснована «Практична гімнастична школа для фізичної підготовки студентів та учнів харківських гімназій» – перша на теренах України спеціалізована світська освітня установа з фізичного виховання учнівської молоді. Викладачем і першим керівником школи був Ф. Бемер – відомий та авторитетний у країні педагог, автор одних із перших вітчизняних наукових праць із проблем фізичного виховання.

За свідченням історіографа Харківського університету К. Фойгта, готуючись до відкриття школи, керівництвом університету було проведено величезну підготовчу організаційну роботу: організовано для Ф. Бемера закордонне відрядження з метою вивчення досвіду роботи німецьких гімнастичних інститутів (фінансування поїздки здійснювалось за рахунок коштів, отриманих від читання публічних лекцій); закуплено необхідні гімнастичні снаряди (близько 20 одиниць) і об-

1. ІСТОРІЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ НА ЮРИДИЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ ХАРКІВСЬКОГО ІМПЕРАТОРСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ: ІСТОРИЧНА РЕТРОСПЕКТИВА

ладнання; розроблено правила для відвідувачів школи; складено розклад навчальних занять.

Гімнастична школа розташовувалася в одному із залів на верхньому поверсі корпусу для «казеннокоштных» студентів. Перед початком проведення практичних занять Ф. Бемер прочитав студентам три вступні лекції на тему: про значення гімнастики і її розвитку в Стародавньому світі, у Середні віки й у Новий час. Відомо, що до кінця першого року роботи школи число студентів, які відвідували заняття, налічувало 60 осіб; зазначена школа пропрацювала не тривалий час, однак факт заснування такого осередку на Слобожанщині, який за формою організації та змістом навчально-виховного процесу значно випереджав свій час, свідчить про прогресивне ставлення керівництва вишу та харківської інтелігенції середини 50-х рр. XIX ст. до фізичного виховання студентської молоді та унікальність цієї події для історії вищої школи України.

Зазначимо, що протягом XIX ст. діяльність осередків, що опікувалися фізичним розвитком студентів у Харківському Імператорському університеті, була нерегулярною, інколи припинялася, що залежало від багатьох факторів: урядової політики, підтримки попечителів навчального округу та керівництва вишу, наявності джерел фінансування, ставлення студентів до власного фізичного розвитку тощо.

На рубежі XIX–XX ст. країною почало стрімко поширюватися таке нове явище суспільного та культурного життя країни, як спорт. Найвідданіших своїх апологетів він знайшов у лавах студентської молоді – найбільш мобільної, сміливої, жваво реагуючої на все нове соціальної групи. Але мілітаристський характер урядової політики залишив поза увагою питання про організацію студентського спорту та фізичного виховання студентів. Тому цей напрям освіти і виховання у системі вищої освіти аж до 20-х рр. XX ст. розвивався дуже повільно, лише завдяки ентузіазму студентства та прогресивної професури.

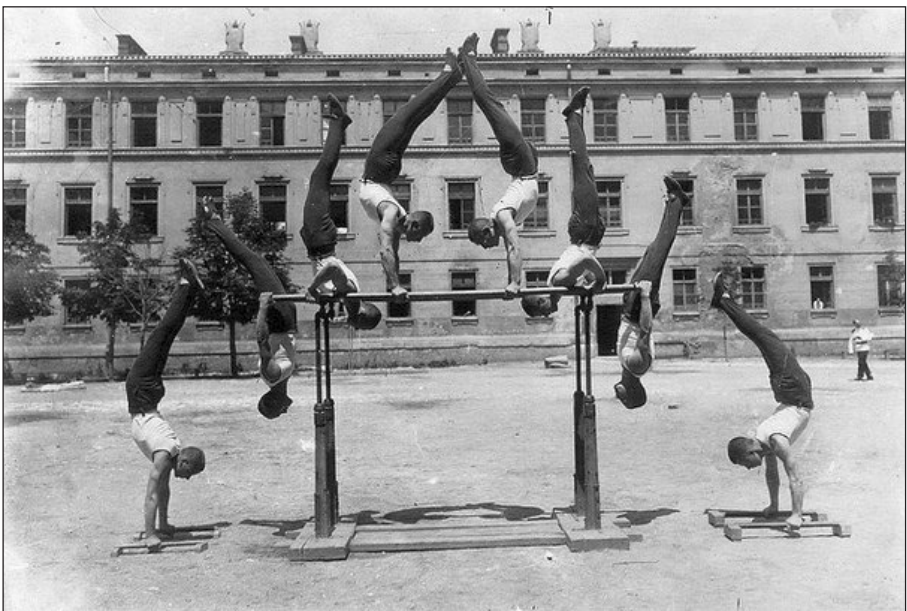
Студенти, не маючи можливості для фізичного розвитку та реалізації особистих потреб у стінах освітнього закладу, брали участь у діяльності спортивно-гімнастичних товариств, які почали активно засновуватися в 90-ті рр. XIX ст. Так, у звіті Харківського гімнастичного товариства за 1898 р. зазначалося, що «серед відвідувачів гімнастичних занять значно збільшилась кількість вихованців харківських вищих освітніх закладів – університету, технологічного та ветеринарного інститутів».

Значного імпульсу розвиток фізичної культури та спорту у вищих освітніх закладах України набув після 25 серпня 1905 р., коли уряд увів

**ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ
У НАЦІОНАЛЬНОМУ ЮРИДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО: МИНУЛЕ ТА СЬОГОДЕННЯ**

так звані «фірмові правила», що встановлювали автономію університетів. Дане рішення сприяло введенню в 1907 р. в статuti інститутів та університетів правил про студентів, які регламентували створення студентських організацій, у тому числі спортивної спрямованості. Цей крок дозволив створення студентських організацій, зокрема спортивно-гімнастичних гуртків і товариств. У 1912 р. такий гурток був заснований у Харківському Імператорському університеті. Він мав власний статут, згідно з яким метою його діяльності було сприяння фізичному розвитку та укріпленню здоров'я студентів, «надання можливості студентам присвячувати дозвілля гімнастичним вправам, послідовно та гармонійно розвивати фізичні сили». До змісту діяльності студентського спортивного осередку включалися навчально-тренувальні заняття фізичними вправами у приміщенні та на відкритому повітрі (наприклад, сокольською гімнастикою, рухливими іграми, фехтуванням на рапірах та еспадронах, легкою та важкою атлетикою тощо), прогулянки та екскурсії, спортивні змагання, лекції та тематичні бесіди. Осередок мав власну спеціалізовану бібліотеку та «цейхгауз».

Згідно з положеннями статуту членами студентської спортивної організації мали право бути студенти всіх факультетів, професори, при-

Сокольська гімнастика (початок ХХ ст.)

1. ІСТОРІЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ НА ЮРИДИЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ ХАРКІВСЬКОГО ІМПЕРАТОРСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ: ІСТОРИЧНА РЕТРОСПЕКТИВА

ват-доценти, асистенти, лаборанти та інші особи, які займалися науковою діяльністю при університеті. Випускники вузу після закінчення навчання за бажанням мали право залишатися членами організації, але без права голосу на загальних зборах та призначення на посади. Загальне керівництво осередком здійснювалося загальними зборами членів, поточне – правлінням. Для керівництва заняттями фізичними вправами організація мала право залучати досвідчених фахівців на загальних підставах, які встановлювалися для викладачів «мистецтв», які працювали в університеті. Основними джерелами фінансування діяльності були членські внески та пожертви. Рішення про створення студентського спортивного осередку та затвердження його статуту приймалось вченою радою вищого освітнього закладу або керівником.

Спортивно-гімнастичний гурток Харківського Імператорського університеті проводив тренувальні заняття у приміщенні Харківського першого гімнастичного товариства. Під керівництвом відомого харківського гімнаста П. Пелепейченка проходили заняття сокольською гімнастикою. Тренуванням з атлетики керував Н. Калмиков. Приблизно у 1903–1904 рр. при Харківському Імператорському університеті (у кінці вулиці Сумської) був відкритий студентський гуртожиток з гімнастичним залом.

Процес становлення та розвитку фізичного виховання та спорту у виші був перерваний у роки Жовтневої революції та наступні 20-ті рр. ХХ ст. – перебудови вищої освіти країни на радянський лад.